

сгледжда още веднажъ въ езика на прабългаритѣ, и слѣдователно и на хунитѣ, който не може да е билъ различенъ отъ турския. По-нататъкъ титлата *тарханъ*, у турцитѣ *Тарханъ*, Menand. p. 384. се срѣща у българитѣ: Πῶς ἔχουσιν ὁ Καναρτικεῖνος καὶ ὁ Βουλίας Ταρχάνος, (Const. P. de caerem. p. 393.). Гръцката легенда за избѣгалия отъ аваритѣ главатаръ Мавръ казва: τὴν καθ' ἡμᾶς ἐπιστάμενον γλώσσαν, καὶ τὴν Ῥωμαίων, Σκλαβῶν καὶ Βουλγάρων, καὶ ἀπλῶς ἐν πᾶσιν ἡσκημένους. Boll. oct. 4. 481. Легендата не различава езика на аваритѣ (турски народъ) като особенъ езикъ отъ българския. Цайсъ не изтъква обаче много по-важното, че българскиятъ и славянскиятъ езикъ тукъ се явяватъ като различни езици.

Глава VI.

Най-ново развитите на въпроса отъ 1866. година насамъ отъ гледището а) на уралочудската, б) турско-татарската, в) славянската теория.

Опити, да се опрѣдѣли по-точно къмъ кое неславянско племе принадлежатъ прабългаритѣ. Куниковата Чувашка теория.

Шафариковитѣ и Цайсовитѣ авторитетни изслѣдвания за дълго врѣме спрѣха разпратъ върху националността и езика на прабългаритѣ. Въ разстояние на повече отъ 30 години историчната наука привиква да смѣта добитата истина (неславянството на българитѣ) за аксиома, която не може вече се обори, до като къмъ срѣдата на 60-тѣ години една неочаквана находка внесе отново животъ въ принципиално рѣшения въпросъ. Въ 1866 година изглизе именно хубавиятъ трудъ на проф. А. Попова „Обзоръ хронографовъ русской редакціи“, който бѣ прѣдизвиканъ отъ една задача, прѣдложена въ 1857. г. отъ Петербургската академия за Уваровска премия: да се опишатъ южнославянскитѣ и рускитѣ статии въ тѣй нарѣченитѣ хронографи. Проф. Поповъ бѣ честитъ въ течение на своитѣ изслѣдвания да намѣри въ два ръкописа отъ тѣй нарѣчения „Еллинскій лѣтописецъ“ единъ списъкъ на българскитѣ хагани, единъ видъ родословие, което сполучливо биде наречено отъ Загребския Rad — *именникъ*. Тия два ръкописа сж № 280 на московската синодална библиотека и № 1437 (ръкопись Погодиновъ) на Имп. публ. библиотека въ Петербургъ. Първиятъ е прѣписанъ въ началото на XVI. вѣкъ (вѣроятно отъ единъ ръкописъ, принадлежащъ на XV. вѣкъ), а сѣщо така и вториятъ (Погодиновиятъ) е отъ XVI. в. — Тѣй като откритието на *именника* произведе силно впечатлѣние на врѣмето си и даде по-послѣ поводъ, да възникне дору една нова хипотеза за родството на българитѣ съ чувашитѣ, ние ще го приведемъ тукъ текстуално (Поповъ, о. с. p. 25.).¹⁾

Авитохоль жить лѣтъ т. родъ емоу Доуло, а лѣтъ емоу *диломъ таиремъ*.
Ирникъ жытъ лѣтъ р и н лѣтъ, родъ емоу Доуло, а лѣтъ емоу *диломъ таиремъ*.

¹⁾ Титлатѣ сж изпуснати навредъ.